

Interdisciplinair en toekomstbestendig (ver)taalonderwijs: Nederlands als sleutel tot samenwerking tussen industrie en academici

Gentile Paola	Universiteit van Trieste
Ratinckx Mia	KU Leuven
Spaepen Lutgart	Senior EU expert, former alumna Ku Leuven, vertaler- tolk
Braem Elisabeth	Universiteit van Trieste

Inleiding

Wereldwijd moeten hogere onderwijsinstellingen een nieuw evenwicht zien te vinden tussen academische verantwoordelijkheid en public engagement. Door een grotere gerichtheid op de samenleving komt voor de universiteiten ook de arbeidsmarkt dichterbij. Dit kan nieuwe voordelen bieden voor talenstudies, die immers met krimpende studentenaantallen kampen en dus zeker voor vertaal- en tolkopleidingen. We weten dat taal “de toegangspoort [is] naar de meest essentiële vaardigheden voor de samenleving van vandaag: kennis, inzicht, communicatieve vaardigheden en kritisch en probleemoplossend denken”, zoals het Vlaams Talenplatform dat formuleert. Alleen moeten de toekomstige studentengeneraties ervan doordrongen worden hoe cruciaal taal en vertalen is.

Dit is de achtergrond van ons panel, waarbij wij vooral kijken naar de vraag: wat is de rol die de internationale neerlandistiek in deze trend kan en wil spelen om een positieve toekomst tegemoet te gaan? Via illustratie van een pilootproject met de havens van Antwerpen en Trieste, geïnitieerd door de vakgroep Nederlands van Trieste, zal het panel de vraag verkennen hoe universiteiten en het plaatselijke bedrijfsleven samen kunnen bijdragen aan persoonlijke en maatschappelijke ontwikkelingen, waarmee voor alle partijen een meerwaarde kan worden verkregen. Aan de hand van presentaties en een rondetafelgesprek willen we inzicht bieden in de mogelijkheden en uitdagingen waar de internationale neerlandistiek voor staat door de nieuwe maatschappelijke gerichtheid van onze universitaire instellingen.

We gaan op zoek naar het uitwisselen van best practices op het vlak van samenwerking tussen afdelingen Nederlands en niet-academische stakeholders, in het bedrijfsleven maar ook in de culturele sector. Belangrijke resultaten van dergelijke samenwerkingsvormen kunnen zijn dat we weerbaarheid bij onze studenten kweken als voorbereiding op een arbeidsmarkt die voortdurend evolueert en meer dan ooit op zoek is naar veelzijdige en tegelijkertijd hooggespecialiseerde profielen.

Omschrijving bijdragen

In dit panel delen vier leden uit twee verschillende generaties hun visie op de evolutie van taalopleidingen. Hoewel hun achtergronden divers zijn, delen zij de overtuiging dat taalopleidingen uit hun traditionele niche moeten treden. De sleutel ligt in het ontwikkelen van een flexibele verbinding met de bedrijfswereld, aangezien de arbeidsmarkt dringend behoefte heeft aan communicatiespecialisten in uiteenlopende sectoren.

1. Functieverhuizing van de academie: het voorbeeld van de vakgroep Nederlands in Triëst

Paola Gentile, hoofd van de vakgroep Nederlands aan de Universiteit van Triëst (UNITS), bespreekt hoe de academie haar traditionele rollen van onderzoek en didactiek uitbreidt met academisch ondernemerschap. Deze verschuiving wordt concreet in haar vakgroep, waar initiatieven zoals praktijkgericht onderwijs en intensieve samenwerking met bedrijven centraal staan. Gentile's ervaring als studente, docent en leidinggevende geeft haar een uniek perspectief op hoe academische curricula studenten kunnen voorbereiden op maatschappelijke en economische uitdagingen.

2. Neerlandistiek buiten haar oevers: bruggen bouwen met de bedrijfswereld

Mia Ratinckx, romaniste en freelance tolk, docente Italiaans Faculteit Letteren KU Leuven. Ze heeft een unieke positie als schakel tussen de academie en de bedrijfswereld. Ze combineert haar ervaring als bedrijfstolk en gerechtstolk met haar rol als gastdocent in de vakgroep Nederlands van UNITS maar was ook 3 jaar logistiek medewerker voor een Belgisch bedrijf in Italië. Via Erasmus+-projecten en detacheringen

brengt ze praktijkgerichte inzichten naar de klas. Haar werk benadrukt de toegevoegde waarde van professionals in het onderwijs: door studenten met reële situaties en uitdagingen te confronteren, worden zij beter voorbereid op de eisen van de arbeidsmarkt.

3. Toekomstbestendige vertalers en tolken in een VUCA-wereld

De arbeidsmarkt is dynamischer dan ooit, met een omgeving gekenmerkt door wisselvalligheid, onzekerheid, complexiteit en ambiguïteit (VUCA). Lutgart Spaepen, tolk Engels/Italiaans en voormalig senior expert bij o.a. VLAIO, benadrukt het belang van multi-inzetbare profielen. Haar ervaring met Europese projecten en het Enterprise Europe Network (EEN) toont aan hoe afgestudeerden kunnen bijdragen aan innovatieve bedrijfsmodellen.

4. Pilotstudie: Nederlands als sleutel tot samenwerking met het bedrijfsleven

Een door de Nederlandse Taalunie gefinancierde studie onderzoekt hoe de Nederlandse taal kan bijdragen aan samenwerking tussen industrie en academie. Elisabeth Braem, tolk en projectmedewerker aan UniTS, is een cruciale schakel in dit onderzoek. Haar focus ligt op de samenwerking tussen de havens van Triëst, Antwerpen en Zeebrugge en de vakgroep Nederlands van UNITS. Het doel is het ontwikkelen van een duurzaam netwerk dat academici en de bedrijfswereld verbindt.

5. Rondetafel (open voor het publiek)

Staat het panel open voor het toevoegen van bijdragen van andere sprekers?

Ja. Dit panel staat open voor iedereen die betrokken is bij het hoger onderwijs en geïnteresseerd is in het uitwisselen van best practices over de rol van de internationale neerlandistiek als bemiddelaar tussen onderwijs en maatschappij.

Bibliografie:

- Karaca-Atik, A., Meeuwisse, M., Gorgievski, M., & Smeets, G. (2023). Uncovering important 21st-century skills for sustainable career development of social sciences graduates: A systematic review. *Educational Research Review*, 39, 100528. <https://doi.org/10.1016/J.EDUREV.2023.100528>
- Lane, J. E., & Johnstone, D. B. (Eds.). (2012). *Universities and Colleges as Economic Drivers. Measuring Higher Education's Role in Economic Development*. Suny Press.
- Reichert, S. (2019). *The Role of Universities in Regional Innovation Ecosystems*. https://www.eua.eu/images/pdf/eua_innovation_ecosystem_report.pdf
- Rybnicek, R., & Königsgruber, R. (2019). What makes industry–university collaboration succeed? A systematic review of the literature. *Journal of Business Economics*, 89(2), 221–250. <https://doi.org/10.1007/S11573-018-0916-6/FIGURES/4>
- Tribune, V. (15 november 2024). 'Door te snoeien in taalopleidingen dreigt Nederland zijn samenleving te verarmen' *Knack*. <https://www.knack.be/nieuws/belgie/onderwijs/door-te-snoeien-in-taalopleidingen-dreigt-nederland-haar-samenleving-te-verarmen/>
- Van Den Broek, A. (26 oktober 2024). 'Voor hun korte interne communicatie komen bedrijven niet meer naar ons. Dat gooien ze zelf wel even in een vertaalapp': AI neemt werk uit handen. *De Morgen*. <https://www.demorgen.be/nieuws/voor-hun-korte-interne-communicatie-komen-bedrijven-niet-meer-naar-ons-dat-gooien-ze-zelf-wel-even-in-een->